Lietas materiāli Nr.133047712

Lietvedības Nr.104AA-825-13/31

SPRIEDUMS

Rīgā 2013.gada 19.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese I.Jansone,

tiesneses L.Kuzmane un Ā.Ždanova,

2013.gada 6.novembrī rakstveida procesā apelācijas kārtībā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par /pers. A/, personas kods 050194-11807, saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155. panta trešās daļas, sakarā ar /pers. A/ iesniegto apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2013.gada 26.aprīļa spriedumu,

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 22.septembrī VP RRP Baložu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas (KPN) inspektore /pers. B/ sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA874348 /pers. A/ par to, ka 2012.gada 22.septembrī plkst.15:10, /adrese/, veikalā /eee/ tirdzniecības centra ,,/ddd/" otrajā stāvā, SIA /ccc/ konstatēts, ka pārdevēja /pers. A/ pārdeva nepilngadīgajām alkoholu ,,Orange Vodka" Ls 0,69 vērtībā un ,,Mojito" Ls 0,99 vērtībā ar akcīzes marku Nr.HS6702081 un HV8987628, čeka Nr.0499502, ar ko pārkāpa ,,Alkoholisko dzērienu aprites likuma" 13.panta pirmās daļas prasības.

Atbildība par šo pārkāpumu paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) 155.panta trešajā daļā.

[2] 2012.gada 27.septembrī ar VP RRP Baložu iecirkņa KPN priekšnieces /pers. H/ lēmumu Nr.035/PA874348 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) /pers. A/ par izdarīto pārkāpumu piemērots naudas sods Ls 200 apmērā.

[3] Ar VP RRP KPP 2012.gada 25.oktobra lēmumu Nr.3314 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

[4] 2012.gada 28.novembrī Rīgas rajona tiesā saņemta /pers. A/ sūdzība par Lēmuma atcelšanu un lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā izbeigšanu.

[5] Ar Rīgas rajona tiesas 2013.gada 26.aprīļa spriedumu (turpmāk arī – spriedumu) atstāts negrozīts Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvaldes 2012.gada 25.oktobralēmums Nr.3314, bet /pers. A/ sūdzība noraidīta.

Spriedums pamatots šādi:

[5.1] Tiesa konstatējusi, ka lietā ir sekojoši pierādījumi.

Inspektores /pers. B/ sastādīts Administratīvā pārkāpuma protokols Nr.874348, kurā norādīts, ka 2012.gada 22.septembrī plkst.15:10, /adrese/, veikalā /eee/ tirdzniecības centra ,,/ddd/" otrajā stāvā, SIA /ccc/ konstatēts, ka pārdevēja /pers. A/ pārdeva nepilngadīgajām alkoholu ,,Orange Vodka" 0,69 Ls vērtībā un ,,Mojito" 0,99 Ls vērtībā ar akcīzes marku Nr.HS6702081 un HV8987628, čeka Nr.0499502, ar ko pārkāpa ,,Alkoholisko dzērienu aprites likuma" 13.panta pirmās daļas prasības. Atbildība par šo pārkāpumu paredzēta LAPK 155.panta trešajā daļā (l.l.20).

VP RRP Baložu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieces /pers. H/ 2012.gada 27.septembra lēmums administratīvā pārkāpuma lietā Nr.035/PA874348, no kura izriet, ka 2012.gada 22.septembrī VP RRP Baložu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektore /pers. B/, sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.PA874348, par administratīvo pārkāpumu, par ko paredzēta atbildība pēc Latvijas APK 155.panta trešās daļas, par to, ka 2012.gada 22.septembrī plkst.15:10, /adrese/, SIA /ccc/ piederošajā veikalā /eee/, pārdevēja /pers. A/, pārdeva nepilngadīgajām /pers. K/, dzim.1995.g., un /pers. L/, dzim.1995.g., alkoholiskos kokteiļus ,,Orange vodka" (akcīzes marka HS 6702081)) par Ls 0,69 un ,,Mojito" (akcīzes marka HV 8987628) par Ls 0,99, čeka Nr.0499502, pārkāpjot ,,Alkoholisko dzērienu aprites likuma" 13.panta pirmās daļas prasības, kas nosaka, ka: (1) Aizliegts iesaistīt alkoholisko dzērienu apritē personas, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, un ,,Bērnu tiesību aizsardzības likuma"

48.panta trešās daļas prasības, kas nosaka, ka: saskaņā ar „Alkoholisko dzērienu aprites likumu" un likumu „Par tabakas izstrādājumu realizācijas, reklāmas un lietošanas ierobežošanu" bērnam nedrīkst pārdot alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus. /pers. A/ savā paskaidrojumā norāda, ka pirmo mēnesi strādā SIA /ccc/ piederošajā veikalā /eee/ tirdzniecības centrā ,,/ddd/" , /adrese/, par pārdevēju. 2012.gada 22.septembrī ap plkst.15:00, veikalā ienākušas meitenes un vēlējušās nopirkt divus alkoholiskos kokteiļus, /pers. A/ viņām pārdevusi, jo meitenes izskatījušās pilngadīgas, tāpēc viņu vecumu neesot pārbaudījusi. 2012.gada 27.septembrī plkst.11:00, /pers. A/ ieradusies uz administratīvā pārkāpuma izskatīšanu, apstiprina iepriekš paskaidrojumā rakstīto, norāda, ka veikalā strādā pirmo mēnesi, ir rīkojusies neuzmanīgi, nepārbaudot pircēju vecumu, jo pēc izskata meitenes izskatījušās pilngadīgas, atzīst savu vainu, nožēlo izdarīto, turpmāk centīsies šādus pārkāpumus tirdzniecības vietā nepieļaut. /pers. A/ darbībās vainu pastiprinošie apstākļi pēc LAPK 34.panta netika konstatēti. Konstatēti vainu mīkstinošie apstākļi pēc LAPK 33.panta un, proti, /pers. A/ šādu pārkāpumu ir izdarījusi pirmo reizi, ir atzinusi savu vainu un vaļsirdīgi nožēlojusi izdarīto. Pamatojoties uz LAPK 155.panta trešo dalu, 274.pantu, 275.panta pirmās daļas 1.punktu, nolemts /pers. A/ par izdarīto pārkāpumu uzlikt naudas sodu Ls 200 apmērā (l.l.17-19).

2012.gada 22.septembra pārbaudes protokols, kurā norādīts, ka pārbaudes gaitā tika konstatēts, ka veikalā /eee/", kurš atrodas /adrese/, darbiniece /pers. A/ pārdeva nepilngadīgajām personām, dzim.1995.g. alkoholiskos kokteiļus ,,VK Vodka Orange" ar akcīzes marku Nr.HS6702081 un ,,Mojito" ar akcīzes marku Nr.HU8987628 par summu Ls 1,68, nepārbaudot nepilngadīgo personu vecumu (čeka Nr.0499502). Pēc pārbaudes veikšanas alkoholiskie kokteiļi ,,VK Vodka Orange" ar akcīzes marku Nr.HS6702081 un ,,Mojito" ar akcīzes marku Nr.HU8987628 tika atgriezti veikalā, par ko saņemta nauda Ls 1,68 apmērā. /pers. A/ kopiju saņēma, par ko liecina viņas paraksts pārbaudes protokolā (l.l.21).

2012.gada 22.septembra VP RRP Baložu iecirkņa KPN vecākā inspektora /pers. F/ ziņojums, kurā norāda, ka reida laikā 2012.gada 22.septembrī plkst.15:10 /adrese/, tirdzniecības centra ,,/ddd/" veikalā /eee/ tika konstatēts, ka nepilngadīgajām personām - /pers. K/ 1995.g. un /pers. L/ 1995.g. ir pārdoti alkoholiskie kokteiļi ,,Orange Vodka" un ,,Mojito". Sakarā ar notikušo /adrese/, tirdzniecības centra ,,/ddd/" veikalā SIA /ccc/ tirdzniecības zālē veikta pārbaude, par ko sastādīts pārbaudes akts un tirdzniecības vietas pārdevējai- /pers. A/ ir sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols (l.l.22).

2012.gada 22.septembra paraksts, kur /pers. J/ apliecināja, ka piekrīt, ka viņas nepilngadīgā meita /pers. K/, dzimusi 1995.gadā, piedalīsies reidā 22.09.2012. kopā ar VP RRP Baložu iecirkņa policistiem un veiks tirdzniecības vietās alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu kontroles pirkumus (l.l.23).

2012.gada 22.septembrī /pers. A/ paskaidrojums, kurā norāda, ka 2012.gada 22.septembrī plkst.15:00 atradusies SIA /ccc/ veikalā /eee/ un veikusi pārdevējas pienākumus kasē. Pie kases pienāca divas meitenes, lai iegādātos divus alkoholiskos kokteiļus ,,Orange Vodka" un ,,Mojito". Neesot pārbaudījusi šo meiteņu personu apliecinošos dokumentus, jo pēc izskata licies, ka meitenes ir pilngadīgas. Izsitusi čeku par šo divu alkoholisko kokteiļu pirkumu, paņēmusi naudu un meitenēm iedevusi čeku. Šajā veikalā par pārdevēju strādājot tikai pirmo mēnesi un parasti nekas tamlīdzīgs pie viņiem nenotiekot. Ļoti nožēlojot notikušo (l.l.24).

Nepilngadīgās /pers. K/paskaidrojums, kurā viņa norāda, ka 2012.gada 22.septembrī kopā ar draudzeni /pers. L/, atradusies /adrese/ veikalā /eee/, kur iegādājušās alkoholiskos kokteiļus ,,Orange Vodka" Ls 0,69 vērtībā, kā arī ,,Mojito" Ls 0,99 vērtībā. Pārdevēja nepajautāja viņām personu apliecinošus dokumentus, kā arī nepajautāja, cik viņām ir gadu (l.l.25).

Nepilngadīgās /pers. L/ paskaidrojums, kurā viņa norāda, ka 2012.gada 22.septembrī kopā ar draudzeni /pers. K/ devušās uz veikalu /eee/, kas atrodas /adrese/. Tur viņas iegādājušās alkoholiskos kokteiļus ,,Mojito" par Ls 0,99 un ,,Orange Vodka" par Ls 0,69. Pārdevēja viņām pat nepajautāja, cik viņām gadu, kā arī nepajautāja personu apliecinošos dokumentus (l.l.26).

Novērtējot pierādījumus pēc iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā un savstarpējā sakarībā, tiesa secinājusi, ka /pers. A/ ir izdarījusi LAPK 155.panta trešajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu un viņas vaina šī pārkāpuma izdarīšanā ir pierādīta.

Izvērtējusi Lēmumā norādīto pamatojumu*, kas attiecas uz sūdzības iesniedzējas vainu un sodu, tiesa secinājusi, ka tas* ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar ko izmanto LAPK 289.^{13} panta trešajā daļā noteikto un pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai.

Ziņas par faktiem, kas liktu apšaubīt lietā iegūto pierādījumu pieļaujamību vai ticamību, tiesas sēdē iegūtas netika. Tiesas sēdē tāpat nav iegūti tādi pierādījumi, kas nebūtu zināmi iestādei uz lēmuma pieņemšanas brīdi.

Tiesa nekonstatē, ka iestāde nebūtu pienācīgi noskaidrojusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, jo Lēmums balstīts uz pierādījumiem, kas, izskatot sūdzību, ir pilnībā izvērtēti.

LAPK 155.panta trešajā daļā paredzēta administratīvā atbildība par tirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un pakalpojumu sniegšanas noteikumu pārkāpšanu, un tieši, par alkoholisko dzērienu un tabakas izstrādājumu pārdošanu nepilngadīgajiem.

Tādējādi, lai personu sauktu pie administratīvās atbildības atbilstoši LAPK 155.panta trešajai daļai, ir nepieciešams konstatēt, ka persona, kas nodarbināta komercdarbības veikšanas vietā, ir pārdevusi alkoholisko dzērienu vai tabakas izstrādājumu personai, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu.

Par to, ka 2012.gada 22.septembrī /pers. A/ bijusi /eee/kurš atrodas /adrese/, darbiniece un pārdeva alkoholiskos kokteiļus ,,VK Vodka Orange" ar akcīzes marku Nr.HS6702081 un ,,Mojito" ar akcīzes marku Nr.HU8987628 lietā strīda nav.

No lietā iegūtajiem pierādījumiem redzams, ka personas, kurām šie alkoholiskie dzērieni ir pārdoti ir dzimušas 1995.gadā, tātad nepilngadīgas.

Nepilngadība turpinās, kamēr persona sasniedz astoņpadsmit gadu vecumu. Gadījumā, ja pārdevējs pirms alkoholisko dzērienu pārdošanas paļaujas uz subjektīvu pircēja vecuma noteikšanu un nepieprasa pircējam uzrādīt personu apliecinošu dokumentu, pārdevējam ir jāapzinās, ka tiek pieļauta iespējama administratīvā pārkāpuma izdarīšana (skat. Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 27.septembra spriedums lietā Nr.A42392705).

Tiesa nekonstatē, ka policijas darbinieki vai pārkāpuma atklāšanā iesaistītās personas būtu veikušas tādas darbības, kas likušas /pers. A/ izdarīt administratīvo pārkāpumu, tāpēc nevar uzskatīt, ka ir notikusi provokācija.

Rezumējot iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzinusi, ka ir iestājušies visi LAPK 155.panta trešajā daļā paredzētie apstākļi, tāpēc /pers. A/ ir pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par LAPK 155.panta trešajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā.

Tiesa konstatē, ka sūdzības iesniedzējai ar Lēmumu ir piemērots minimālais iespējamais sods. Ievērojot to, ka ir piemērots vieglākais sods, tad papildus lietderības apsvērumus par soda apmēru tiesai nav nepieciešams izdarīt.

Tiesa atzinusi, ka sūdzības iesniedzējai administratīvais sods piemērots pamatoti un tiesiski, līdz ar to, ņemot vērā administratīvā soda preventīvo raksturu, tiesa uzskatījusi, ka tas sasniedz Latvijas APK 22.pantā noteikto mērķi, administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka Lēmums administratīvā pārkāpuma lietā ir tiesisks, pamatots un nav pamata tā atcelšanai, bet /pers. A/ sūdzība noraidāma.

Tāpat tiesa nekonstatē Latvijas APK 289.^{12}panta pirmajā daļā norādītos apstākļus vai procesuālus pārkāpumus, kas būtu par pamatu Lēmuma atcelšanai un lietvedības izbeigšanai.

[6] Par Rīgas rajona tiesas spriedumu /pers. A/ (turpmāk arī Sūdzības iesniedzēja) iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdz to atcelt un izbeigt administratīvo lietu.

Uzskata, ka 2013.gada 26.aprīļa Rīgas rajona tiesas spriedums ir nepamatots un atceļams sekojošo iemeslu dēļ:

Spriedumā nav neviena argumenta, kāpēc viņas argumenti ir nepareizi un nepamatoti.

Uzskata, ka lietā nav neviena pieļaujama pierādījuma, uz kuru pamata viņu ir tiesības saukt pie administratīvās atbildības.

Viņas darbībās nav konstatējams LAPK 155.panta trešās daļas administratīvā pārkāpuma sastāvs, jo viņas darbības nav kvalificējamas kā prettiesiskas, līdz ar to neveido administratīvā pārkāpuma sastāva objektīvo pusi.

Izvērtējot, vai personas darbībās ir LAPK 155.panta trešajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs, īpaši vērtējot to, vai ir konstatējama subjektīvā puse, jāņem vērā turpmāk minētais.

No minētās tiesību normas loģiski secināms, lai objektīvi būtu iespējams konstatēt faktu, ka Sūdzības iesniedzēja pārdod alkoholiskos dzērienus tieši nepilngadīgajai personai, faktiskajiem apstākļiem ir jābūt tādiem, ka persona objektīvi, ievērojot pienācīgu uzmanību, ir varējusi konstatēt, ka tā tiešām ir nepilngadīgā persona.

Nosakot Sūdzības iesniedzējai izvirzītas apsūdzības pamatotību, iestādei ir pienākums pārbaudīt nevien pašas pierādījumus, bet arī to iegūšanas tiesiskumu, tādējādi nosakot to pieļaujamību.

Administratīvā pārkāpuma lietas iztiesāšanas laikā nav tikušas nodrošinātas Sūdzības iesniedzējas tiesības uz taisnīgu tiesu, jo tiesa vispusīgi, pilnīgi un objektīvi nav izvērtējusi Sūdzības iesniedzējas argumentus par pierādījumu pieļaujamību, uz kuru pamata viņa tika saukta pie administratīvās atbildības.

Uzskata, ka tiesa vispusīgi, pilnīgi un objektīvi nav izvērtējusi kontrolpirkuma veikšanas tiesiskumu.

Lai policijas darbinieks izpildītu viņam ar likumu uzliktos pienākumus izmantojot piešķirtās tiesības, ir jākonstatē administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros veikta kontrolpirkuma tiesiskais pamats.

Saskaņā ar LAPK 8.panta trešo daļu. Lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama saskaņā ar likumu, kas spēkā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā un vietā.

Atbilstoši likuma „Par policiju" un pārkāpuma izdarīšanas brīdī spēkā esošai redakcijai (spēkā līdz 21.02.2013.), izlemjot jautājumu par kontrolpirkuma veikšanu, iestādei bija jāizvērtē, vai policijas darbinieki (arī iesaistot trešās personas) ir bijuši tiesīgi veikt kontrolpirkumu.

Likuma „Par policiju" un pārkāpuma izdarīšanas brīdī spēkā esošai redakcijai 12.panta 23.punkts, noteica, ka Policijas darbiniekam, pildot viņam uzliktos pienākumus atbilstoši dienesta kompetencei, ir tiesības veikt kontrolpirkumu noziedzīgu nodarījumu tautsaimniecībā novēršanai un atklāšanai, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tiek gatavoti vai ir izdarīti šādi noziedzīgi nodarījumi.

Tātad, viens no būtiskiem nosacījumiem kontrolpirkuma veikšanai, ir pietiekams pamats uzskatīt, ka tiek gatavoti vai ir izdarīti noziedzīgi nodarījumi tautsaimniecībā.

Likuma „Par policiju" 12.panta 34.punkts nosaka, ka Policijas darbiniekam, pildot viņam uzliktos pienākumus atbilstoši dienesta kompetencei, ir tiesības izdarīt kontrolpirkumu, kā arī iesaistīt tā izdarīšanā citu personu, tajā skaitā nepilngadīgu, lai novērstu un atklātu administratīvos pārkāpumus un noziedzīgus nodarījumus.

Salīdzinot likuma „Par policiju" 12.pantā veiktos grozījumus un pārkāpuma izdarīšanas brīdī likuma „Par policiju" 12.panta spēkā esošo redakciju ir secināms, ka līdz veiktajiem grozījumiem, likumdevējs administratīvo pārkāpumu lietās nebija piešķīris policijas darbiniekiem tiesības izdarīt kontrolpirkumu un iesaistīt tā izdarīšanā citas personas, tajā skaitā arī nepilngadīgos.

Šo secinājumu apstiprina likumdevēja sniegtā anotācija, pieņemot grozījumus likuma „Par policiju" 12.pantā.

Sprieduma aprakstošajā daļā ir norādīts, ka Lēmumā norādīti šādi apsvērumi (..). Atbilstoši likuma "Par policiju" 10.panta pirmās daļas 6.punktam policijas darbiniekiem ir pienākums novērst un pārtraukt administratīvos pārkāpumus (..). Saskaņā ar minētā panta 7.punktu savu pilnvaru ietvaros policijas darbiniekiem ir pienākums atklāt noziedzīgu nodarījumu un administratīvo pārkāpumu cēloņus un tos veicinošos apstākļus un veikt pasākumus to novēršanai (..). Administratīvo tiesu praksē ir atzīts, ka lai izpildītu šos pienākumus, policijas darbiniekam ir tiesības izdarīt konlrolpirkumus, tostarp, lai pārbaudītu, vai tiek ievērotas Alkoholisko dzērienu aprites likuma 6.panta otrās daļas prasības. Kontrolpirkuma izdarīšana ir tiesiska darbība, kuras mērķis ir noskaidrot, vai tiek ievērotas likuma prasības (sal. sk. Augstākās liesas Senāta Administratīvo lielu departamenta 2007.gada 2.novembra sprieduma lietā SKA-429/2007 13.punktu, 2007.gada 22.novembra sprieduma lietā SKA-463/2007 7.punktu) (..).

Iestāde atsaucas uz tiesu praksi, taču tiesu prakse nevar aizstāt likumu. Turklāt minētajos spriedumos norādītas tiesību normas nav analizētas Sūdzības iesniedzējas izvirzīto argumentu kontekstā.

Uzskata, ka uz iespējamā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīdi, pēc analoģijas varēja piemērot likuma „Par policiju" 12.panta 23.punktu.

Uz Sūdzības iesniedzējas saukšanas pie administratīvās atbildības brīdi, likumā „Par policiju" attiecīgajā normā bija regulējums attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu, bet ņemot vērā Administratīvo tiesu praksi, ir atzīstams, ka attiecībā uz administratīviem pārkāpumiem kontrolpirkums ir pieļaujams, ievērojot likuma „Par policiju" 12.panta 23.punktā noteikto.

Lai konstatētu likuma „Par policiju" 12.panta 23.punktā noteikto kontrolpirkuma izdarīšanas pietiekamo pamatu, ir jāizvērtē administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanas tiesiskais pamats.

Tulkojot likuma „Par policiju" 12.panta 23.punktu kopsakarā ar LAPK 238.[1]pantu ir secināms, ka pietiekams pamats, kas ļautu uzskatīt, ka tiek gatavoti vai ir izdarīti administratīvie pārkāpumi, ir LAPK 238.[1]pantā minētais dokuments, kas satur ziņas vai faktus par iespējamu administratīvo pārkāpumu. Šajā lietā tādam ir jābūt policijas darbinieka rakstveida ziņojumam par veikto aptauju.

Līdz ar to, policijas darbinieka rakstveida ziņojums ir pamats LAPK 247.pantā minētai personai triju darba dienu laikā pieņemt lēmumu par administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu, sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu vai fiksējot to rezolūcijas veidā uz dokumenta, kas satur ziņas vai faktus par iespējamu administratīvo pārkāpumu, vai pieņemt lēmumu par atteikšanos uzsākt administratīvā pārkāpuma lietvedību.

No lietas materiāliem ir konstatējams, ka tajos nav dokumenta, kas satur ziņas vai faktus par iespējamu administratīvo pārkāpumu. Tātad saskaņā ar LAPK 239.pantu, LAPK 247.pantā minēta persona nevarēja pieņemt lēmumu par administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu, jo nav bijis pamata to darīt.

Līdz ar to, neesot administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanas tiesiskam pamatam, nav konstatējams arī kontrolpirkuma izdarīšanas pietiekams pamats.

Pēc kontrolpirkuma sastādītais administratīvā pārkāpuma protokols un lēmums nav uzskatāms par atsevišķu administratīvā pārkāpuma lietu, bet ir uzskatāmi par prettiesiski veikta kontrolpirkuma sekām.

Saskaņā ar LAPK 243.panta divpadsmitās daļas 2.punktu. Par nepieļaujamām un pierādīšanā neizmantojamām atzīstamas lādas ziņas par faktiem, kuras iegulas procesuālajā darbībā, ko veikusi persona, kurai saskaņā ar šo kodeksu vai citu likumu nebija tiesību to veikt.

Izvērtējot veikšanas tiesisko pamatu administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanas un kontrolpirkuma veikšanas tiesiskos pamatus ir secināms, ka policijas darbiniekiem pārkāpjot likumā piešķirtās tiesības un bez pamata veicot kontrolpirkumu, kontrolpirkuma laikā iegūtas ziņas ir atzīstamas par prettiesiskām, nepieļaujamām un pierādīšanā neizmantojamām.

Tiesa vispusīgi, pilnīgi un objektīvi nav izvērtējusi Sūdzības iesniedzējas argumentus attiecībā uz policijas darbinieku rīcību veicot apzinātu provokāciju.

Likums neprasa obligāti pārbaudīt visām personām pases, bet gan tikai, lai pārliecinātos, vai persona ir pilngadīga. Tāpēc, ja pārdevējs ir pārliecināts par pircēja vecumu, tad viņam, nav pienākuma pieprasīt, lai pircējs uzrāda personu apliecinošu dokumentu.

Pamats, kas dot pamatu uzskatīt, ka pārdevējs ir pārliecinājies par pircēja vecumu, ir pircēja vecums un uzvedība.

Likumdevējs šos apsvērumus ir atstājis pārdevēja subjektīvajām novērtējumam.

Sūdzības iesniedzējai subjektīvi izvērtējot meiteņu vecumu, neradās šaubas par viņu vecumu, līdz ar to nebija pamata prasīt, lai meitenes uzrāda personu apliecinošus dokumentus.

Sūdzības iesniedzējas ieskatā apstāklis, ka pircējām policijas un vecāku atļauja nodrošināja absolūtu nesodāmības sajūtu un apziņu, neatstāja viņai izreddzes konstatēt pircēju nepilngadību vadoties no viņa uzvedības novērtējuma.

No administratīvās lietas materiāliem nav redzams, ka tiesa būtu atsevišķi vērtējusi provokācijas saturisko un procesuālo aspektu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, provokācijas gadījumā pārdevējam faktiski nav izredžu nekļūdīties, novērtējot pircēja vecumu un vainas sajūtas pazīmes (ķermeņa valodu, runas taktiku). Tāpēc kontrolpirkumos būtu pieļaujami izmantot tikai acīmredzami nepilngadīgus jauniešus, lai gūtu pārliecību par pārdevēja apzinātu likuma pārkāpumu, pretējā gadījumā, šāda rīcība ir uzskatāma par provokāciju.

Līdz ar to, izmantojot provokāciju, tika panākts, ka Sūdzības iesniedzēja tika apzināti maldināta, lai viņu piedabūtu izdarīt viņas interesēm pretēju darbību (pārdod nepilngadīgām personām alkoholiskos dzērienus). Tādā veidā iegūtas ziņas par faktiem ir uzskatāmas par nepieļaujamām un pierādīšanā neizmantojamām.

Izvērtējot administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanas pamatojumu, kontrolpirkuma veikšanas pamatojumu, policijas darbinieku rīcību veicot apzinātu provokāciju un personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā savstarpējā sakarībā ar lietā esošiem pierādījumiem ir secināms, ka par nepieļaujamiem un pierādīšanā neizmantojamiem ir atzīstami šādi pierādījumi:

1) VP RPP Baložu iecirkņa inspektores /pers. B/ 2012.gada 22.septembrī sastādīts Administratīvā pārkāpuma protokols Nr.874348;

2) 2012.gada 22.septembra pārbaudes protokols;

3) 2012.gada 22.septembra VP RPP Baložu iecirkņa KPN vecākā inspektora /pers. F/ ziņojums;

4) 2012.gada 22.septembra paraksts, kur /pers. J/ apliecināja, ka piekrīt, ka viņas nepilngadīgā meita /pers. K/., dzimusi 1995.gadā. piedalīsies reidā 22.09.2012. kopā ar VP RRP Baložu iecirkņa policistiem;

5) 2012.gada 22.septembra /pers. A/ paskaidrojums;

6) 2012.gada 22.septembra nepilngadīgās /pers. K/ paskaidrojums;

7) 2012.gada 22.septembra nepilngadīgās /pers. L/ paskaidrojums;

8) VP RPP Baložu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieces /pers. H/ 2012.gada 27.septembra lēmums administratīvā pārkāpuma lietā Nr.035/PA874348.

Šie pierādījumi ir atzīstami par nepieļaujamiem un pierādīšanā neizmantojamiem, jo tie ir iegūti pārkāpjot likuma ,,Par policiju" (spēkā līdz 21.02.2013.) 12.panta 23.punktu un LAPK 238.[1] pantu.

VP RPP Baložu iecirkņa Kārtības policijas nodaļas veiktās darbības ir prettiesiskas, jo nesatur ne lēmumu par administratīvā pārkāpuma lietvedības uzsākšanu, ne dokumentu, uz kura pamata šis lēmums bija jāpieņem, ne tiesisku pamatu kontrolpirkuma veikšanai. Pieļautie materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumi ir būtiski, jo ietekmēja iegūto ziņu patiesumu. Sūdzības iesniedzējas saukšana pie administratīvās atbildības nevar būt loģisks turpinājums nepamatotai un prettiesiskai rīcībai, jo turpmāk veiktās darbības vācot pierādījumus nevar uzskatīt par tiesiskām un pamatotām, bet pašus pierādījumus par pieļaujamiem, izmantojamiem un ticamiem.

[7] Saskaņā ar LAPK 289.^{20}panta pirmās daļas nosacījumiem, Krimināllietu tiesu kolēģija secina, ka ir pamats apelācijas sūdzības izskatīšanai rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka /pers. A/ iesniegtā apelācijas sūdzība ir noraidāma, bet Rīgas rajona tiesas tiesneses 2013.gada 26.aprīļa spriedums atstājams negrozīts.

[9] Saskaņā ar LAPK 289^{22}.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa taisa nolēmumu administratīvā pārkāpuma lietā atbilstoši šā kodeksa divdesmit trešās „a" nodaļas prasībām. LAPK 289^{13}.panta trešā daļa paredz, ja tiesnesis, izskatot sūdzību, atzīst, ka iestādes lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, viņš par sūdzību pieņemtā nolēmuma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas iestādes nolēmuma motivācijai. Šajā gadījumā izvērstāks argumentu izklāsts nav nepieciešams.

Krimināllietu tiesu kolēģija, izvērtējot Rīgas rajona tiesas tiesneses sprieduma motivāciju, atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams un pirmās instances tiesa likumīgi un pamatoti norādījusi, ka pievienojas iestādes lēmumā ietvertajai argumentācijai pilnībā tai piekrītot. Līdz ar to Krimināllietu tiesu kolēģija saskaņā ar LAPK 289^{13}.panta trešo daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

[10] Krimināllietu tiesu kolēģija atzīst, ka lietas materiālos esošie pierādījumi ir pietiekami un atzīstami par pieļaujamiem, lai nešaubīgi apgalvotu, ka /pers. A/ ir pamatoti saukta pie administratīvās atbildības pēc LAPK 155.panta trešās daļas.

[11] Apelācijas instances tiesa uzskata, ka, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, nav iespējams konstatēt apstiprinājumu apelācijas sūdzībā ietvertajiem apgalvojumiem.

[12] Saskaņā ar LAPK 243.panta astoto daļu, pierādījuma ticamība ir kādas ziņas patiesuma konstatēšanas pakāpe. To, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus administratīvā pārkāpuma lietvedības laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā. Nevienam no pierādījumiem nav iepriekš noteikta augstāka ticamības pakāpe attiecībā pret pārējiem pierādījumiem.

[13] Saskaņā ar LAPK 244.pantu, institūcija (amatpersona) pierādījumus novērtē pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izpētītiem visiem lietas apstākļiem to kopumā, pēc likuma un tiesiskās apziņas.

[14] Fakts, ka apelācijas iesniedzēja pauž atšķirīgu viedokli, vērtējot pierādījumus, un nonāk pie citiem secinājumiem, pats par sevi nevar kalpot par pamatu lietā taisīt Rīgas rajona tiesas tiesneses 2013.gada 26.aprīļa sprieduma atceļošu spriedumu.

[15] Izskatot administratīvā pārkāpuma lietu jānoskaidro, vai lietā ir iegūti pietiekami pierādījumi, kas apstiprina administratīvā pārkāpuma protokolā norādīto un dod pamatu secināt, ka /pers. A/ izdarīja LAPK 155 panta trešajā daļā paredzēto pārkāpumu, proti, lai personu sauktu pie administratīvās atbildības pēc minētās normas, nepieciešams konstatēt, ka /pers. A/ ir pārdevusi nepilngadīgām personām alkoholiskos dzērienus.

Pirmās instances tiesa tiesas sēdē ir pārbaudījusi visus pierādījumus lietā un uzklausījusi procesā iesaistīto personu paskaidrojumus un devusi vērtējumu viņu liecībām spriedumā, pamatojot, kāpēc uzskata, ka /pers. A/ apgalvojumi nav guvuši apstiprinājumu un apelācijas instances tiesa pievienojas minētajam pamatojumam.

Tiesu kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa savā spriedumā ir detalizēti analizējusi visus iesniegtos pierādījumus, motivējusi atzinumus un secinājumus par /pers. A/ vainu. Tiesu kolēģijas ieskatā nav apstiprinājušies apelācijas sūdzības iesniedzējas norādītie apgalvojumi, ka policijas darbinieki būtu veikuši provokāciju. Tiesu kolēģija uzskata, ka policijas darbinieku rīcība fiksējot administratīvā pārkāpuma izdarīšanas faktu ir atzīstama par likumīgu

[14] Ievērojot iepriekš izklāstīto, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir likumīgs un atstājams negrozīts, bet apelācijas sūdzība, kuru iesniedza /pers. A/, ir noraidāma kā nepamatota.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{21}pantu, 289.^{22}pantu, 289.^{12}panta otrās daļas 1.punktu Krimināllietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a

Rīgas rajona tiesas 2013.gada 26.aprīļa spriedumu atstāt negrozītu, bet /pers. A/, personas kods /personas kods/, apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Sprieduma sastādīšanas un pieejamības diena 2013.gada 19.novembris.

Tiesnese	(personiskais paraksts)	I.Jansone
Tiesnese	(personiskais paraksts)	L.Kuzmane
Tiesnese	(personiskais paraksts)	Ā.Ždanova